

ГОД. III.

ЮЛИЙ 1894.

БРЮЙ 7.

Религиозно и Историческо Употрѣбление на Библията.

Историческата наука е направила задачата за правото употребление и истинското значение на Библията за днешния богословъ и Християнинъ, нова и заплетена. Историкътъ гледа на Библията като на сборникъ отъ стари документи, произведението и записките за живота на известенъ народъ прѣзъ известни столѣтия на неговото съществуване; и неговата цѣль е да открие и да прѣстрои отъ тѣзи записки истинското течение на историята на този народъ, и да я направи понятна. Отъ друга страна, религиозниятъ чловѣкъ дохожда при Библията за ръководство въ старанието си да намъри Бога, и за помощ въ борбата си противъ грѣха. Историкътъ търси естеството въ Библията — чловѣческото естество, но пакъ не по-малко естеството съ рационалната му свръска на причина и дѣйствие. Религиозниятъ чловѣкъ търси единъ Богъ, който е по-горъ отъ естеството, и който ще го избави отъ злото естество, на чиято сила той се чувствува поробенъ. На пръвъ погледъ, не се види очевидно, че тѣзи усилия, които много различаватъ по метода, интересъ и резултатъ, сж приятелски, или даже търцима едно къмъ друго. За мнозина е отворенъ въпросъ да ли едното не дискредитира другото. Може ли сжщиятъ умъ да намъри въ една и сжщата книга повѣствованието на просто чловѣческата история и пжтя къмъ Бога и божествен-

ния животъ. Като Християни, които намираме въ Библията свѣтилникъ, който води при Бога, духъ, който освобождава и дава животъ, не сме ли длъжни заради нашата въра да се опълчимъ противъ дѣлото на историческия критикъ? Или, отъ друга страна, като чловѣци, на които разсжжденията на историка се виждатъ добри, не сме ли длъжни, отъ покорностъ къмъ истината, да се отречемъ отъ нашето уювание на книгата, като водачъ и вджхновителъ на нашия вжтршешъ животъ? На такива въпроси, обаче, само единъ отговоръ е възможенъ, каквито и да сж мжчнотиятъ, които той съдържа.

Ако нуждата отъ Бога е истинска нужда, и опитността че Библията помага на чловѣцитъ да Го намърятъ, истинска опитностъ; и ако усиленето да се намъри порядъкъ и рационалностъ въ събитията на миналото е оправдателно, и се намъри че Библейскитъ раскази издържатъ такова разглеждане и се освѣтляватъ отъ него; тогазъ правото да се разглежда Библията по двата начина и окончателната хармония помежду имъ, могатъ да се допуснатъ. Историята и религията трѣбва да иматъ всѣка своя длѣль отъ Библейския материалъ, като оставатъ непобутнато това което принадлежи на областята на другата. Раздѣление на материала е принципътъ на потѣкмяванието. Има два разрѣда фактове въ Библията — исторически, естествени фактове, които трѣбва да се разгледаватъ както онѣзи въ други литературни, и религиозни, свѣрхестественни фактове, които трѣбва да

се схванатъ чрезъ вѣра. Двата начина за разглеждане Библията, понеже се касаятъ до различни части на книгата, могатъ да съществуватъ единъ до други съ взаимно припознаване и безразличностъ. Историята и религията трѣбва да работятъ, до колкото тѣ некатъ, съ сѣщия материалъ, но всяка по своя отличителенъ начинъ. Съвършенна независимостъ една отъ друга трѣбва още да се поддържа, при все, че всяка има цѣлата книга безъ ограничение, за свое поле; това е независимостъ не по предметъ, но по метода и резултатъ. Истинна ще бжде, както въ първия случай, че исторически въпроси ще се оставятъ всецѣло на историята, и религиозни въпроси всецѣло на вѣрата, но съ признанието, че всякъ фактъ има и своите исторически и религиозни изгледи и значения. Историята не ще каже нищо и не ще се гриже нищо за стойността на своите фактове за религиозната вѣра, и религията не ще прави никакви твърдения относително историческата дѣйствителностъ и отношенията на вѣщата, но само относително тѣхната стойностъ за вѣрата и живота, като припма за всичко друго, показанието на историята съ съвършенна свобода и безгрижностъ.

Историята и религията трѣбва въ нѣкои точки да си помагатъ въ разрѣшенето на своите въпроси. Историята може често съществено да помогне въ опредѣление религиозната стойностъ и значение на факти и събития; а отъ друга страна, религията има право на рѣшающъ гласъ относително нѣкои религиозни въпроси. Знаемъ, че послѣдното предложение ще се види на мнозина, като че туржъ въ опасностъ трудно спечеления права на историческата наука; но убѣденъ съмъ, че е опасно, само до когато религията се смѣшава съ богословието или догмата, и че припознаването му е необходимо нужно за пълното въстѣржествуване на самата наука. Основата за убѣдението, че двата начина за разглеждане Библията сѣ хармонически, е просто тезисътъ, на който почива, изобщо, нашето увѣрение въ хармонията на нашето естество, и въ единството на свѣта. Религиозното и историческо употребление на Библията, прочее, се оправдаватъ и двѣтъ. Ако ний виждаме и схващаме Христа въ Библия-

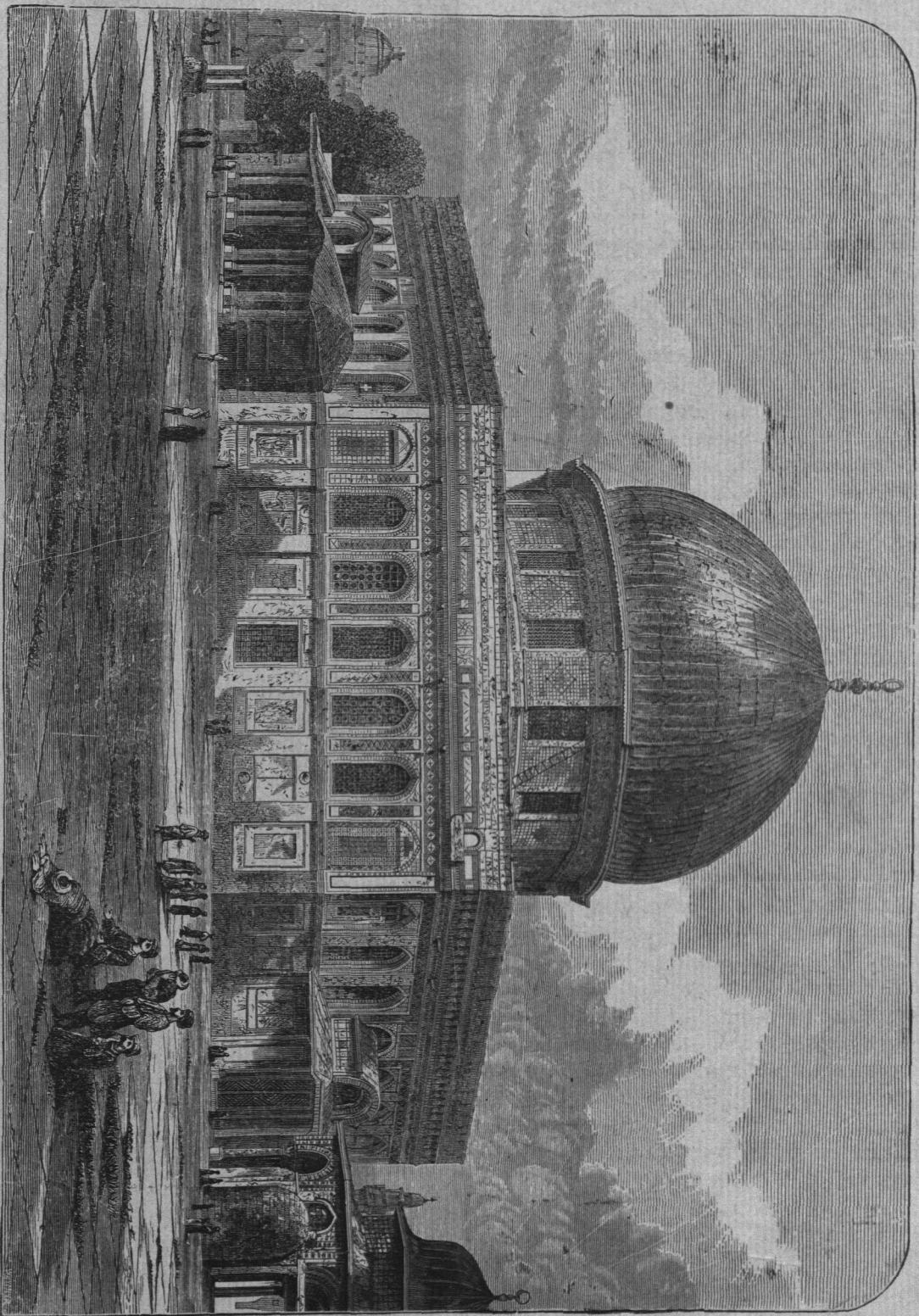
та, и чрезъ историческото и чрезъ религиозното чувство, ний можемъ твърдѣ прилично да допуснемъ, че едното схващане Него ще хармонира съ другото, и че всяки ще помага за поправяне и допълване на другото, макаръ че всяко си има своите основи и методи. Отъ това би следвало, че колкото по-добъръ познаваме Християнството като религия, толкова по-добъръ ще го схващаме и като история, и че колкото по-ясно го схванемъ като история, толкова по-здраво ще го разбираме като религия; че религиозната опитностъ ще помага на историческото въззрѣние, и че историческото изследване ще поощрява религиозния животъ. Основното предположение е, че това което има истинска религиозна стойностъ ще се покаже, че е дѣйствителенъ фактъ, и това което е доказиваемъ фактъ ще покаже че има и религиозна стойностъ.

Джамията Омаръ.

Даваме на читателитъ си този мѣсець картинна на Джамията Омаръ, която е слѣдъ Мекканската най свѣщенната, и слѣдъ Кордованската най хубавата отъ всичките Му-сулмански джамии.

Въобщо се е казвало, че тази знаменита джамия стои надъ пространството, що е занимавалъ олтарътъ въ Соломоновия храмъ. Но при прииманието този възгледъ, ний срѣщаме мъжнотии, които се май мъчно прѣмахватъ. Джамията загражда една масса скали двадесетъ метра дълги, осемнадесетъ широки, и които стоятъ издигнати около петъ метра надъ земята. Историята доказва, че храмътъ се съградилъ на гумното на Орна Иевусецътъ, и тази масса скали съ своите неравности на повърхността едва ли би могла да бжде гумно. Голвмината на скалата е фатална за теорията че би могла да стои въ святилището, което е било малка стая.

Единъ знаменитъ Англичанинъ е искалъ мнѣние, че Джамията Омаръ е Константиновата базилика, че тази заградена скала е сѣщата за която говори евангелистътъ, и че пещерата отъ страна е сѣщата въ която Христосъ билъ погребенъ; нъ утвърдението едва ли може да издържи испитъ. Константи-

Ажамината Омаръ, Нерусалимъ.

новата базилика не е била построена надъ Христовия гробъ, нъ близо до него. Константиновото здание е било съборено отъ Козроеса II., и църквата която се въздигнала на същото място прѣтърпяла същата участъ подъ Ел-Хакема.

Щѣхме да се радваме, ако мѣстото на Христовия гробъ, мѣстность станала любезна чрѣзъ освѣтени спомени и съдружения, можаше да се опрѣдѣли много точно. Но самото наше незнание може да бжде за добра цѣль, защото суевѣрно и почти идолопоклонско поклонение се е насърдчавало чрѣзъ поклонение на святитѣ мѣста.

Добръ ще сторимъ да помнимъ разговора при Яковова кладенець: „Казува Му жената: Господине, гледамъ, че Ти си пророкъ. Бащитѣ ни въ тази гора се поклонихъ; а вий казувате, че въ Иерусалимъ е мѣстото, дѣто трѣбва да се кланяме. Казува ѝ Иисусъ: Жено, хвани ми вѣра, че иде часъ, когато нито въ тази гора, нито въ Иерусалимъ ще се поклоните на Отца. Иде врѣме, и сега е, когато истиннитѣ поклонници ще се поклонятъ Отцу съ духъ и истина; защото Отець таквизъ ище поклонницитѣ си“.

Свѣтътъ и Неговитѣ Религии.

Всичкитѣ прѣсмѣтвания за населението на земята, и особено за нехристиянската ѝ частъ, сж само приблизителни, понеже въ повечето язически страни не се прави приборение на населението, и тамъ дѣто се прави, съ исключение на Индия, не е достовѣрно. Прѣзъ последнитѣ години голѣмо внимание се е обрѣщало на този прѣдмѣтъ, особено отъ твърдѣ компетентни Английски и Германски землеописатели, чито изложения изобщо следваме тука.

Споредъ тѣзи, всичкото население на земята е близо 1,500,000,000, распрѣдѣлено както следва:

Азия	около 850,000,000
Европа	около 380,000,000
Африка	130,000,000
Америка (Сѣверна)	95,000,000
Америка (Южна)	52,000,000
Австралия (съ ближнитѣ, острови)	6,000,000

Тѣзи голѣми множества се придържатъ малко или много о следующитѣ вѣри или суевѣрия: —

На Протестантизма	165,000,000
„ Римо-Католицизма	195,000,000
„ Источно-Православното Христианство	95,000,000
„ Мохамеданството	192,000,000
„ Хиндуизма	208,000,000
„ Будизма	336,000,000
„ Конфуцианизма	60,000,000
„ Шинтуизма	14,000,000
„ Иудейството	8,000,000
„ Язичество (несистематизирано)	225,000,000
Парсийци, Сикци, и пр.	2,000,000

Анализътъ на тѣзи числа открива нѣколко поразителни чѣрти.

1. Европа и Америка сж почти съвършено Християнски, въ общата смисль на думата, Азия и Африка сж почти съвършено нехристиянски. Хиндуизмътъ е най-ограниченъ по мѣстоположение, и е съвършено затворенъ въ Индия. Буддизмътъ се намира само въ Источна Азия и Цейлонъ. Мохамеданството има твърделитѣ си въ Юго-Западна Азия и Сѣверна Африка; но има 36,000,000 въ Китай, и не по-малко отъ 52,000,000 въ Индия, заедно съ неизвѣстно число милиони въ Централна Африка. Християнството е най-широко распространено; защото до като голѣмитѣ му центрове сж Европа и Америка, нѣма страна съ голѣмо пространство, дѣто то да нѣма значително тѣло привърженници; но и то си пакъ има своитѣ ограничения, понеже Источно-Православнитѣ Християни сж почти ограничени въ Руската и Турската Империи. Римо-Католицизмътъ има главнитѣ си центрове въ Южна Европа и Америка между Латинскитѣ раси, тогазъ когато Протестантизмътъ има най-силнитѣ си центрове въ Западна Европа и Сѣверна Америка.

2. Язичество е най-сгоднитѣ терминъ, подъ който да се включатъ всичкитѣ несистематизирани, сурови политеизми (многобожия) прѣснати по Азия, Африка, и многочисленнитѣ острови на Истокъ.

3. Християнството има най-голѣмото число привърженници отъ коя да е друга религиозна система. Послѣ иде Буддизмътъ, послѣ Хиндуизмътъ, наблизу последванъ отъ Моха-

меданството. Но ако Конфуцианизмътъ, Шинтуизмътъ и Таоизмътъ се броятъ съ Буддизма, както въ практическия животъ тѣ често се броятъ, тогазъ голѣмата разлика между него и Християнството ще се види да е малка.

4. Като раздѣлимъ Християнството на тритѣ му най-отличителни части, виждаме че като религии, Буддизмътъ числено стои най-първъ, Хиндуизмътъ вторий. Мохамеданството и Римо-Католицизмътъ третий и четвъртий, и Протестантизмътъ петий.

5. Ако раздѣлимъ земното население на маси отъ двадесетъ и петъ милиона всѣка, то виждаме, че Буддизмътъ има тринадесетъ, Хиндуизмътъ осемъ, неспстематезираното Язичество деветъ, Мохамеданството почти осемъ, Римо-Католицизмътъ почти осемъ, Протестантизмътъ шестъ, Источното Православие четири, и Конфуцианизмътъ повече отъ двѣ.

6. Гледанъ отъ Протестантска Евангелическа точка, изгледътъ е тѣй сжщо впечателенъ и усмирителенъ. По-малко отъ една трета отъ човѣческиятъ родъ сж Християни, въ общото значение на думата, и само единъ въ деветъ души е Протестантинъ.

7. Като сравнимъ Протестантия съ всички Нехристияни, вижда се че послѣднитѣ сж почти седемъ пкти по многочисленни отъ първитѣ. Тѣй, за примѣръ, има близу 1,040,000,000 човѣчески сжщества — повече отъ двѣ трети отъ човѣческиятъ родъ — които въ сжщность нѣматъ Библия, Св. Недѣля, нѣматъ достатъчно познание за Бога, за Спасителя, за вѣчната истина. На голѣмото болшинство отъ тѣхъ не се е ни веднѣжъ проповѣдало Евангелието.

Ще ли се постараетъ читателътъ да схване що значатъ тѣзи голѣми числа? Трудно е, даже невъзможно е, за повечето отъ насъ да си представимъ що значи единъ милионъ. Нека се опита нѣкой да изброи това число, и тогазъ ще добие ново понятие за думата.

Никой не може да брои толкозъ бържъ колкото изпнуватъ секундитѣ. Ако да можахме да сторимъ това, и броехме сѣ тѣй осемъ часа на день, повече отъ мѣсець щѣше да се измине, догдъ да изброимъ единъ милионъ. И тѣй, единъ обикновенъ животъ не

би постигналъ за изброяване числото на тѣзи, които живѣятъ безъ Бога и безъ надежда въ свѣта.

Наука. Правовѣрие и Религия.

Ако нашитѣ религиозни учители сериозно се размисляхъ, тѣ щѣхъ да се увѣрятъ, че има широко поле отворено тѣмъ за наставляване и ползуване човѣцитѣ безъ да се стараятъ да ограничаватъ научни изслѣдвания или искажанieto научни учения. Тѣмъ надлежи да тѣлкуватъ на своитѣ ближни — до колкото тѣ сж способни за тая работа — най-дѣлбокитѣ имъ отношения къмъ вселенната, въ която живѣятъ. Въ религиознитѣ наставления трѣбва да се намира върху священността на всѣка длъжностъ и дѣлбокото значение на живота. Това е наставлението, което особенно заслужва името религиозно, понеже то събужда въ ума на човѣка съзнание за отношението му къмъ вселенната като цѣло, и придружающе чувство на всемирень законъ.

Науката напредва съ исполнителски крачки, нѣ недоволството се увеличава. Защо? Защото се игнориратъ сжществениитѣ условия на щастieto; защото богати и сиромаси, колкото различни и да сж тѣхнитѣ гледни толки въ други отношения, се съединяватъ въ това дѣло утвърдяватъ, че животътъ състои въ материално изобилпе, че характерътъ малко важи, че паритѣ могатъ всичко да вършжтъ. Въ таквъзъ състояние на работитѣ религиознитѣ учители нѣматъ нужда да губятъ време да нападатъ научнитѣ мъже за нѣкакви си учения, които тѣ може да прогласяватъ (които наистина често биватъ криви), защото нуждата е толкозъ голѣма за възвѣствяванието на овѣзи нравственни истини, на които никой наученъ мъжъ не мисли да се противи, и които, въ сжщность, никакво научно учение не може да досѣгне. Нивитѣ сж били за жѣтвата, нѣ истинно компетентнитѣ жѣтвари сж малцина. Тѣ щѣхъ да бжджтъ, може би, по-многочисленни, ако нуждитѣ на времето се разбирахъ по-добрь. Ний молимъ нашитѣ религиозни приатели да мислятъ за това. Науката не може да се въспре въ своитѣ изслѣд-

вания, но тѣзи пзслѣдвания нѣма нужда да пречжтъ и не пречжтъ ни най-малко на истинското религиозно дѣло. И тѣй нека научнитъ мжже да занимаватъ безпрепятствено своето поле, и нека свѣщеннослужителитъ — тѣзи които сж приспособени за високата си служба — да занимаватъ своето поле, и да се трудятъ да поощржтъ по високи възгланде за стойността и назначението на челоувѣческия животъ, отколкото онѣзи крайно материални възгланде, които сж толкозъ обширно распространени днесъ. Тогазъ ще можемъ да имаме миръ съ наурѣдкъ.

Ново-Зеландцитъ.

Въ Южний Тихий Океанъ, почти на половината пжтъ между мисоветъ Добра На-

Жена Маорийка, Нова Зеландия.

дежда и Хорнъ, има единъ островъ, който вънкашно изглежда като обърната обувка, и който е повече отъ хиляда и шестъ стотинъ километра дългъ. Този островъ се нарича Нова Зеландия.

Нашата картина показва една отъ туземкитъ, както сж се показали, когато Европа най-напрѣдъ се запознала съ тѣзи странни люди. Кжщитъ имъ не били доволно високи за да може челоувѣкъ да стои правъ въ тѣхъ и били безъ покжщнина и безъ редъ. Всѣки мжжъ

си земалъ колкото жени можалъ, и всѣки домъ билъ малкъкъ пѣкълъ, съ всѣкидневни распри и умрази. Тукъ се нампралъ почти най-долний типъ на дивашки животъ. Много ново-родени дѣца се оставали непобутнати и плачали додъ умирали. Когато ставало на петъ деня, дѣтето го цотопявали въ текуша вода, и единъ невѣжъ свѣщенникъ, измарморвалъ молитвата: „Дано дѣтето да бжде храбри войнствено“, ала пакъ той би можалъ да каже: „жестокъ прелюбодѣецъ, убийца“. Камъне сж натѣквали въ гърлото за да направятъ сърдцето кораво, немилостиво. Суеврието владѣяло народа. Болка по гърба се църѣла чрѣзъ скачание и тѣчанне по болния. Сжнища се считали за непогрѣшимы. Слѣдствисто отъ една война можало да се прѣдстави чрѣзъ исправяние пржчки прѣдставляюци воюющитъ страни и гледание кои пржчки втрѣтъ събарялъ най-напрѣдъ. Маорийцитъ, били най-лоши челоувѣкоѣдци и една пълна Българка би доставила на жената въ картината материалъ за угощение за нея и за семейството ѝ. На бойнитъ полета тѣ шнели кръвта на неприятелитъ си, и послѣ въдѣли опеченитъ имъ останки.

Тѣхнитъ пороци били толкозъ много и добродѣтелитъ имъ толкозъ малко, щото много Христиани мислѣли, че не си струва да се спасжтъ. Тѣ не били идолопоклонци, защото нѣмали доволно искусство да си направятъ богове. Първитъ миссионери при тѣзи хора били убити. Сега всичко е промѣнено. Първийтъ корабъ, който посѣтилъ островитъ, билъ изгоренъ, ограбенъ, и кораберитъ извдени. Отъ какъ се е въвело Христианството, единъ корабъ е билъ строшенъ и исхвърлилъ 200 души безпомощни хора, ала не за да бжджтъ опечени и извдени. Тѣ били прибрани и нахранени, и ни една стотинка не искали да приемжтъ за това. Най-чудното отъ всичко това е, дѣто тѣзи Ново-Зеландци сж счели за своя длѣжностъ да занесжтъ Христианството на язическитъ острови около тѣхъ. Никоя Христианска страна не може да прѣдстави такива чудесни резултати за сжщия врѣмененъ периодъ. Скептикътъ Хюмъ билъ принуденъ да признае, че имало нѣща въ Христианскитъ животъ, които неговата скептическа философия не можала да обясни.

Атанасий Великий.

Атанасий, Патриархъ Александрийскій, се родилъ въ гр. Александрия около 296 год. слѣдъ Христа. Не се знае точно въ коя година се е родилъ, нито нѣщо опредѣлено за семейството му и за раннитъ му години. Явно е, обаче, че той билъ испитанъ за свѣщеннослужителството отъ Александра, Епископъ Александрийскій, и въ ранното си юношество давалъ обѣщание за божественото си величие. Въ младостта си той се запозналъ отъ близу съ пустинника Антония, чието живоописание той послѣ написалъ. Умътъ му узрѣлъ толкозъ рано, щото той билъ на двадесетъ и четири години когато написалъ важнитъ си съчинения: *Противъ Еленистъ* и *За Вѣлощеніето на Словото*.

Когато билъ още дияконъ той билъ пратенъ на Никейския Съборъ (325 год. сл. Хр.), дѣто той много спомогналъ да се земе рѣшението противъ Арийцитъ и други еретически секти. По смъртта на Александра (325 год.) той билъ избранъ Епископъ Александрийскій тѣй отъ народа както и отъ духовенството. Той изпълнявалъ длъжноститъ си съ примѣрна вѣрность; но Арийцитъ скоро почнали редъ силни нападения противъ него, които нападения огорчили всичкия му по-сетнешенъ животъ. Около 331 год. Арий, който билъ пратенъ на заточение слѣдъ осъжданіето му отъ Никейския Съборъ, направилъ правдоподобна исповѣдь вѣри, и Константинъ го повикалъ отъ заточение и заповѣдалъ да се приеме отъ Александрийската Църква. Но Атанасий твърдо отказалъ да го приеме на причастие, и изложилъ невѣрството му. Въ 334 год. единъ синодъ отъ враждебни епископи билъ свиканъ въ Кесария. На този синодъ билъ повиканъ и Атанасий да се защити противъ обвинението че ужъ убилъ вѣжкого си Милетски епископъ Арсенія; но той не приелъ да присѣтствува. На слѣдующата година по-важенъ съборъ се свикалъ въ гр. Тиръ, въ който съборъ присѣтствуваха шестдесетъ Арийски епископи и мнозина правовѣрни. Въ този съборъ се подновило старото обвинение за убийството на Арсенія и се прибавило и второ за обезчестяване на една мома. Първото обвинение най-гържест-

венно се оборило съ появяването на самага Арсенія прѣдъ събора; и второто обвинение паднало отъ това, дѣто жената (която била позната за блудница) се явила и посочила на другъ чловѣкъ Тимотея, който стоялъ до Атанасія, като заявила, че той билъ извършилъ грѣхътъ. Но Атанасий, като видѣлъ, че болшинството били рѣшили да искатъ неговото осъждане, напусналъ съборътъ. Атанасий дѣйствително билъ сваленъ отъ епископския си чинъ; петдесетъ отъ присѣтствующитъ епископи, обаче, протестирали противъ това рѣшение. Атанасий отишелъ веднага при Императора и изложилъ прѣдъ него оплакваніето си. Константинъ повикалъ водителитъ на противната партия при себе си, които, като видѣли, че трѣбва да се измисли ново обвинение за подкрѣпленіе на своето поведение, заявили че Атанасий заплашвалъ да въспре годишния износъ жито отъ Александрия за Цариградъ; и заради това императорътъ го пратилъ на заточение въ гр. Тревзъ (Франция). Слѣдъ истичанието на година и шестъ мѣсеца, т. е. въ Юний 337 г. Константинъ Великий умрѣлъ и Атанасий билъ пакъ възстановенъ на своето епископско сѣдалище. Въ 340 год. Константинъ Младшии, който билъ приятель Атанасиевъ, билъ убитъ; и въ 341 год. Атанасий пакъ билъ сваленъ въ държанія въ Антиохія синодъ, и Григорій Кападокийскій билъ избранъ на негово мѣсто. Между това Атанасий се отправилъ въ Римъ, дѣто Папа Юлій обявилъ неговата невѣрность въ синода държанъ въ 352 год. Въ Римъ или на Западъ той останалъ, до когато синодътъ въ Сердика (сегашна София), въ 347 год. произнеслъ неговото оправданіе отъ всичкитъ прѣдставени противъ него обвинения; слѣдъ което императоръ Константинъ, по молбата на брата си Констанса пакъ го възстановилъ на епископското му сѣдалище (349 год.). На слѣдующата година Констансъ билъ убитъ отъ Магнентія въ Галія; и въ него Атанасий изгубилъ своя покровитель. Константинъ, сега самъ императоръ, скоро събралъ Арийцитъ около си, и дворътъ рѣшилъ да опрости Атанасія. Нови обвинения се измислили противъ него, и той билъ осъденъ отъ единъ съборъ свиканъ въ гр. Арль (Франция) въ 353 год., и отъ други въ Ми-

ланъ (355 год.), и третия път билъ принуденъ да бѣга въ Тебандскитъ пустини. Неговитъ неприятелъ го прѣслѣдвали даже и тукъ, и положили цѣна за главата му. Въ това положение Атанасій съчинилъ най-важнитъ си списания за да укрѣпи вѣрата на вѣрующитъ, и да изложи лъжата на неприятелитъ си. Той се завърналъ съ другитъ епископи, които Юлианъ Отетжнникътъ повикалъ отъ заточение, и въ 362 год. държалъ съборъ въ Александрия, дѣто върваннето въ единосѣщна Троица явно се исповѣдало. Юлианъ скоро се уплашилъ отъ енергията, съ която Атанасій се противялъ на язичеството и го пратилъ на заточение, и споредъ Теодорета, даже го и заплашилъ съ смъртъ. Той избѣгалъ въ пустунята въ 362 год. Съ вѣскачванието на прѣстола на Иовиана, той пакъ се вървалъ въ 363 год.; но Иовианъ умрѣлъ въ 364 год. и Валенсъ, бидейки Ариецъ, принудилъ го да се оттегле отъ своето епископско съдалище въ 367 год. Той се крилъ въ бащина си гробъ при портитъ на Александрия четири мѣсеца. Най-послъ Валенсъ (споредъ единъ расказъ, отъ страхъ на Александрийцитъ, които вѣстанали съ оружие въ полза на Атанасия) повикалъ назадъ геройския епископъ, и нему било позволено да съдне мирно и да управлява любезната си Александрийска Църква до смъртъта си, на 2-й Май 373 год. Отъ четиридесетъ и шестътъ години на священнослужителския си животъ, двадесетътъ той прѣкаралъ въ заточение. Атанасій е билъ най-великиятъ мъжъ на ранната църква.

Миссия при Ассирийската Църква.

Наскоро се е държало събрание въ Лондонъ по дѣлото и цѣлата на миссията на Кантербургския Архиепископъ за Ассирийскитъ Христиани. По поводъ за това събрание Лондонскій *Таймс* дава слѣдующитъ интересни свѣдения:

„Халдейската, Ассирийската, или Источно-Сирийската Църква е национална църква и датува отъ апостолскитъ времена. Въ 14-то столѣтие тя била съсирана отъ Тамерлана, и разни Мохаметански гонения се я намалили

до една община отъ около 150,000 души, които се придържатъ о Христианството въ почти недостъпнитъ долини на Кюрдскитъ планини при прѣдѣлитъ на Персия и Турция между Урмийското и Ванското езера и Урмийското и Мосулеко полета. Въ 1838 год. Патриархътъ и неговитъ Епископи въ своето утѣснение проводили възвание за помощъ до Англиканската Църква, и въ отговоръ нѣколко Кантербургски Архиепископи се постарали наредъ да помогнатъ на тази стара община, но постоянна работа не се установила, додѣто настоящий Архиепископъ не испратилъ въ Кюрдистанъ въ 1886 год. Каноника Маклийна и Благог. В. Х. Брауна. Тѣ били добръ приети, и работата имъ била толкозъ успѣшна, щото въ настояще време има 12 души работници въ Кюрдистанъ подъ управлението на тази миссия. Миссията има за цѣлъ най-първо обучението на грамотни священници; второ, прѣподаванието на младежи изобщо религиозни и свѣтовни познания; и трето, напечатванието най-раннитъ литургии и трѣбници на Ассирийскитъ Христиани, които никога не сж се обнародвали на първообразния езикъ. Английскитъ клирици (духовни лица) въ Кюрдистанъ живѣятъ заедно и се поддържатъ отъ общъ фондъ, безъ стипендии, и всѣкой единъ получава 25 Англ. лири за потрѣбни лични разноски. За цѣлата работа на миссията се били израсходени миналата година 3,000 Англ. лири.

Кантербургскій Архиепископъ казалъ, че старата история на Ассирийската църква била много интересна. Мжно било да се разбере, че до 13-тото столѣтие тази църква брояла повече Христиани и повече епископски съдалища и завземала по-широка территория нежели коя да е църква на свѣта въ днешно време; и въ време когато едва ли съществувало мисионерско прѣдприятие въ свѣта, тя била прѣдана мисионерска църква, и знакове отъ мисионерскитъ ѝ трудове още можали да се видятъ отвѣдъ голѣмата Китайска Стѣна и въ южнитъ области на Индия. Характерътъ на тѣхната молитва и тѣхното богослужение билъ много трогателенъ и хубавъ. Но тѣ прѣтърпѣли най-вѣрли и крайни гонения, и били доведени до много утѣснителни обстоятелства. Той не

знаялъ нищо по-трагическо отъ това, дѣто едновременно велика силна и обширна распространена църква да се намали и да упадне до толкова, щото епископите ѝ да бждатъ понекогашъ принудени да работятъ по нивите. Той не може да не мисли, че въ великото Провидѣние Божие, тази църква е била упазена въ срѣдъ голъми Мохаметански държави за бждицето обращение на свѣта.

Миссията на Университетитѣ въ Африка.

Тридесетъ и третата годишнина на Миссията на университетитѣ въ Централна Африка се отпразднувала прѣди единъ мѣсець въ Лондонъ. На държаното по този поводъ събрание Г-нъ Джонстонъ прѣдставителтъ на Английското Правителство въ онѣзи страни особено похвалилъ индустриалното учение което се давало на туземцитѣ отъ миссията. Всичката правителствена печетарска работа се вършила сега отъ туземни момчета, тъй щото той можалъ да испроводи въ Англия Англичанина печатаръ. Той искалъ надежда за построенето на една църква въ Зомба за увеличающето се тамъ Английско население. Прѣди четири години Английското население въ територията подъ неговото управление било 50 души, а сега е 250 души. Обработването на кафе въ Блантиръ и Зомба и по планинскитѣ мѣста на Шире, ще бжде усилено и ще достави поле за предприимчивостта на повече млади Англичани. Годишниятъ рапортъ показалъ намаление отъ 1,253 Англ. лири, вънъ отъ особенното усилие направено въ 1892 год. за фонда на Ниассапското Епископство.

Разноските 11,077 Англ. лири, показвали дългъ 112 Англ. лири. Прѣзъ годината 31 членове били прибавени при редовнитѣ работници — 8 ржкоположени, 13 миряни и десетъ госпожи. Овъ духовнитѣ лица четирма били отъ Оксфордъ. Мирянитѣ включавали единъ докторъ, което прави всичко четирма достори въ миссията.

По протестантизма у насъ.

Заемаме долния членъ подъ горнето заглавие отъ мѣсечното списание „Свѣтъ“ за м. Февр. и Мартъ отъ тази година:

... „Отъ наша страна ще кажемъ това, като членове на источната наша православна църква, че протестанството е принесло значителна полза, която справедливостта го изисква да му отблъжнимъ. Съ прѣнасяването на протестантизма въ България, се е дало голъмъ потикъ на простия българинъ къмъ четмото и правствеността. Споредъ нашитѣ свѣщенници това нѣщо имъ се зловиди, защото мнозина плиткоумци се отвличатъ и ставатъ върли поклонници на протестанството. За туй увличание на православнитѣ чада не е виновна протестантската пропаганда у насъ, а немарливостта на нашето духовенство. Ето защо; у насъ има близо 4 хиляди духовници, които сравнително числото на всичкитѣ протестанти у насъ (които сж една шепа), тѣзи послѣднитѣ проявяватъ такава енергична общественна дѣятелностъ каквато у цървитѣ нито стѣнка даже не се заблъзва. Протестантитѣ освѣпъ, че прѣскаатъ съ хиляди нравственорелигиозни книжки изъ между народа, но днесъ за днесъ тѣ се гордѣятъ и съ седемъ свои органи. *) ами ний каква духовна литература имаме? — Никаква. Като оставимъ на страна в. „Селянинъ“ и „Новини“, които ежедневно трѣбятъ на лѣво на дѣсно за нуждата отъ религиозно-нравствени журнали и книги, то при тии два вѣстника ще прибавимъ всичко едно чисто духовно журналче, което до негдѣ можа да доискара едно годишно съществувание — „Православенъ Провѣдникъ“. Ами ако поставимъ въ паралелъ православната духовна литература съ тая на протестантитѣ, прѣдъ насъ се изпрѣчва една грамадна разлика, която неволно ни кара да признаемъ горчивата истина, че нашето духовенство левѣе. При толковато владици, архимандрити и архидякони, които се ползватъ съ обширни понятия за живота и религията, така ли не се намѣрихъ нѣкои съ искрени намѣрениа да принесатъ своята общественна полза прѣдъ народния олтарь? Така ли тѣ забравихъ, каква е тѣхната пастирска обязанностъ, и каква полза сж прѣнасяли прѣдшественицитѣ имъ прѣди освобождението ни? Наистина тѣзи апатия, която се заблъзва у нашето духовен-

*) Недѣлна „Зорница“, 2) мѣсечна „Зорница“, 3) Домашенъ „Приятель“, 4) „Християнски Свѣтъ“, 5) „Дѣтководителъ“, 6) „Б. В. знаме“, 7) „Вѣдържатель“.

ство е твърдъ осждителна, осждителна е още повече и за това, защото при днешнитъ обстоятелства, въ които живѣе нашия народъ между когото се прѣскаатъ разни лъжеучения, безбожни теории и хиляди други вредителни учения, които тъй неусѣтно го деморализирватъ, развращаватъ, тукъ пастиря вмѣсто да се яви на помощъ и защити своето стадо отъ гибельта, то той гледа сеиръ отъ страна безъ ни най малко да си тревожи мозъкътъ. Той днесъ своя санъ го изпълнява, като нѣкоя формалностъ . . .

Ето защо ний ржкопльщимъ на протестантитъ, които съ една съдружностъ проявяватъ чудесна общественна дѣятелностъ, която силно се е отразила въ нашитъ общества.

За туй именно ний натякваме на нашето духовенство дано нѣкакъ се съгне и погледне какъ немилостиво раздърпватъ и развращаватъ тѣхното стадо, безъ което тѣ ставатъ, или ще станатъ непотрѣбни за въ бждще.“

Избавенъ отъ огнь.

Забвльжително е числото на великитъ мъже, които се избгнали смъртъ въ дѣтинството си. Достозабвльжителенъ примъръ се случилъ въ Епвортъ, Англия, прѣзъ една студена Февруарска нощъ въ 1709 год. Пастирътъ на енорийската църква съ прѣвѣсходната си жена, Сусаниа, били родители на трима сина и седемъ дщери. Между единадесетъ и дванадесетъ часа прѣзъ нощта, когато всички спъли, едно отъ дѣцата се събудило отъ запаленъ вѣгленъ, който падналъ на леглото и му опарилъ краката. Като се затекло въ майчината си стая, тревогата за „пожаръ“ се чула въ улицата. Бащата станалъ, като малко си мислѣлъ, че собствената му кжца била запалена, но той видѣлъ, че била пълна съ димъ и сламеннитъ покривъ изгорѣлъ.

Майката била много болна въ онова време, но сполучила съ дѣвтъ си най възрастни дщери да прѣмине прѣзъ пламъцитъ, ако и да се изгорела немалко. Слугинята се затекла въ стаята, дѣто спъли малкитъ дѣца, и като грабнала дѣвтъ най малки, каза на другитъ да вървѣтъ подиръ ѝ. Това тѣ всички сторили, освѣнъ едно малко момче на око-

ло шестъ години. Той казва — защото той запомнилъ това презъ всичкия си животъ: „Азъ повикахъ на слугинята да ме земе, и

Иванъ Веслей избавенъ отъ огнь.

тя като не дойде, азъ си извадихъ главата отъ пердетата на вѣнъ и видѣхъ искри на върхътъ на стаята. Азъ станахъ, затекохъ се до вратата, но не можахъ да отидж понататкъ, защото всичкийтъ подъ (дюшеме) отататкъ бѣше пламналъ; тогазъ азъ се качихъ на единъ санджкъ и се исправихъ прѣдъ прозореца.“ Прѣзъ това време бащата бѣше изнеслъ всичкитъ си дѣца безопасно въ градината, освѣнъ онова, което тогазъ викало за помощъ отъ прозореца. Той се върналъ, но понеже стѣлбата била изгорѣла, той се постаралъ да отиде при него, но напраздно. Тогазъ той коленичилъ въ градината и прѣпоръчалъ Богу душата на дѣтето си. Но въ това време единъ чловѣкъ отъ дворътъ видѣлъ малкото момченце въ нощната му риза до прозореца, и като се направилъ до стѣната, той помолилъ по-нискъ отъ него чловѣкъ да се качи на рамената му. Това се извършило, и когато чловѣкътъ скочилъ съ момчето на земята, кжцата се съборила. Когато

занесли момченцето на баща му и майка му, добрият баща извикал: „Нека да коленичимъ, съсъди, нека благодаримъ Богу! Той ми е далъ всичкитъ ми осемъ дъца; нека отиде кжцата, азъ съмъ доволно богатъ.“ Това малко момче било Иванъ Убсли. Той, който избави нравствеността на Англия чрезъ героическитъ си проповѣди прѣди сто и петдесетъ години. Той бѣше основателтъ на най-многочисленната и полезна църква на Протестантското Христианство.

Напълно.

Като проповѣдвалъ единъ день върху призованието Авраамово (Бит. 11:31 и 12:5), знаменитиятъ проповѣдникъ Спърдженъ казвалъ на своитъ слушатели, че това което Богъ иска отъ насъ, е тождественно съ това което Той искалъ отъ Авраама, именно, да се отдѣлимъ отъ свѣта за да се посветимъ напълно Нему.

Тази заповѣдъ твърдъ често посръща само полупокорностъ. Авраамъ се остави да го задържи неговото семейство, което той трѣбваше да напусне за да послуша Богу, и това непослушание го принуди да живѣе въ Харанъ, а не да се отправи въ Ханаанъ. Полупослушание е непослушание. Самата сжщностъ на послушанието е съвършенна върностъ. Полупослушанието увеличава нашата отговорностъ, защото съ това признаваме, че знаемъ, що очаква Богъ отъ насъ, но че не сме расположени да Го послушаме.

Като се отправилъ къмъ Харанъ, Авраамъ призналъ, че би трѣбвало да отиде въ Ханаанъ. Мнозина отъ васъ сте напуснали старитъ си грѣхове, но не сте още дошли до живота, който е достатъченъ за всичко. Азъ знамъ мнозина Християни, които навърно сж напуснали старитъ си грѣхове, но не сж се още истинно посветили на Господа. Тъ не желаятъ да съставляватъ частъ отъ Филистинцитъ, но не могатъ и да се броятъ между Израилинитъ безъ лукавщина. Тъ искатъ да се спасятъ чрезъ кръста Христовъ; но да се натоварятъ съ този кръстъ, и да го носятъ всекидневно, това е нѣщо къмъ което тъ още не сж наклонни. Тъ иматъ до-

волно Христианство за да бждтъ злощастни, но страхъ ме е, не доволно за да се приспособятъ за небето. Тъ ще бждтъ, може би, най-последъ спасени, но като прѣзъ огънь; надвсамъ се поне за това. Но тъ не живѣятъ днесъ въ съобщение съ Бога, и заради това сж лишени отъ истински миръ и истинска радостъ. Окаяненъ животъ е тойзи, въ който чловѣкъ само на половина служи Богу; пазѣте се отъ такъвъ животъ. Тази е жестока дума; но тя е истината. И защото е истината, боя се да не би това, което ви казвамъ да се земе за прѣувеличение.

Длъжността, която ни се налага има особено естество; това е духовна длъжностъ. Тя не изисква да излъземъ отъ свѣта, но да се раздѣлимъ отъ него. Авраамъ не бѣше Хананецъ, даже и когато живѣяше въ Ханаанъ. Бждѣте *съвършено* прѣдадени Господу; обхождайте се като храбри войници Исусъ Христови; считайте се като мъртви къмъ грѣха, а живи въ Исуса Христа, Господа нашего. Бждѣте мъртви и погребени за свѣтовността, философията, раскопността и славата на свѣта.

Размислѣте добръ, че религията на свѣта не струва повече отъ неговото безвѣрие.

Такова отдѣление отъ свѣта ще посръщне съпротивление, ще подигне критики, присмѣхъ и прѣзрѣние; но то е възможно само за тогава, който има твърда вѣра въ Бога. Ще бждете испитани, но държайте, единъ день ще стане явно, че Богъ е вашъ приятель.

Когато се покоряваме отъ всичкото си сърдце на Божията заповѣдъ, ний влизаме въ сношение съ Него, по единъ ятитименъ начинъ. Той е обязанъ да ни оправдае, когато ний сме въ пхтя, който Той е пригответилъ за насъ. Той се грижи за насъ; Той ни покровителствува. Ни единъ отъ Хананейцитъ не дързна да се докосне до Авраама, ако и да прѣминж много години между тяхъ. По Божия заповѣдъ даже и самитъ елементи ще бждтъ подчинени на чадата Божии, и ангелитъ ще имъ служатъ! Една душа посвѣтена на Господа Го прославлява въ дълото, което ѝ е далъ да върши. Една душа посвѣтена на Господа, се е научила да умре даже и прѣдъ момента, въ който тя трѣбва да остави земята; тя не се бои отъ трѣгва-

нието за небесния Хаанаъ; тя е готова за ир̀селението; тя е казала с̀богомъ на свѣта; тя е живѣла като подъ шатри, като е очаквала града, който има основание, и на който художникъ и създателъ е Богъ.

Бутилката или Иисусъ!

— Тате! . . .

Този викъ излизаше отъ глътъ на чардачната стая, дѣто влизаше тогазъ Карлъ Бернадъ. Тамъ, на единъ сламенъ дюшекъ, лѣжеше едно болно момче. Бащата се наведе за да пригърне дѣтето си, което му държеше ржцѣтъ. Последното падна пакъ на леглото си съ жаловитъ викъ.

— О! тате; ти си пилъ!

— Хайде, Иване, не щж да се сърдя, но ти ще сторишь добръ да позамълчаваши малко. Пилъ съмъ, е! що отъ това? Няма ли человекъ право да си пийне една чашка за да се подкръпи.

Дѣтето си сръна ржцѣтъ.

— Това не ползува. Тате . . . какво ще кажж на мама, когато и сръцна на небето?

Человекътъ се обърнж на страна. Не бѣше ли се той обѣщаль единъ день на умирающата си жена, да не приема нищо „една кашка“ отъ тѣзи, които го канятъ да пие? Какъ си бѣше изпълнилъ обѣщанието?

— Не се безпокои, Иване, и не се бои, ако те остави и тази вечеръ, защото имамъ да довършж една работа въ работилницата; бжди добро момче, каза той, като избѣгна по този начинъ да отговори направо на малкия болникъ.

— Сѣ едно ми е да съмъ самъ, тате, ако прѣди да тръгнешъ, ми кажешъ: „Ще отидж да се съберж съ тебе единъ день“ . . . Бутилката или Иисуса! . . . Милнй Тате! мисли за мама и мене, като чакаме твоего пристигание. Иисусъ те кани да дойдешъ на небето; той умрѣ за да живѣешъ ти вѣчно.

— Карлъ Бернадъ наведе глава, като не смѣеше да посръцне загриженитъ погледи на дѣтето.

Да не говоримъ вече за това, тази ве-

черъ, чадо; цѣлуни ме и остави ме да си отидж.

Но Иванъ се държеше о ржцѣтъ му:

— Не, не прѣди да ми дадешъ нѣкоя вѣсть за мама!

— Другъ нжтъ, каза Бернадъ, който се безпокосше; какво ти е тази вечеръ?

— Не зная, тате, но има нѣщо, което като че ми пронизва сърдцето и ме прави да желая повече отъ другъ нжтъ да искамъ да дойдешъ и ти на небето. Бутилката или Иисуса! Тате, кое ще изберешъ?

Пияницата замълчѣ. Любимата духовна пѣсенъ на жена му му дойде на умъ:

„Какъвто съмъ, слышъ спромахъ

И болень зарадъ зрѣние,

Богатство, здравие отъ грѣхъ,

Дохождамъ, Божие Ангѣнче!

Да, Иисусъ бѣше умрѣлъ за него; не щѣше ли и той да жѣртвува нѣщо за любовта Иисусова.

— Бжди мирно, чадо, промармора той съ просълзень гласъ: Кажж на милата мама, че избирамъ Иисуса, че ще подинжж обѣщанието да стана въздържателецъ. Богъ да ми даде сила да го нази.

— С̀богомъ, с̀богомъ, тате! Благодаря! Иди, сега съмъ честитъ. И ако да можахме да знаемъ какво става на небето, нишъ щѣхме да видимъ ангелитъ да цѣвятъ отъ радость.

И Карлъ Бернадъ остави дѣтето си радостно.

Нѣколко часа по.послѣ, когато се върналь работникътъ, слѣдъ като си свършилъ работата, той намърпиль Ивана съ усмивка на устнитъ му, но истиналь и покритъ отъ смъртна блѣдавостъ.

Бернардъ на колѣнитъ прѣдъ неподвижното тѣло на дѣтето си повториль обѣщанието направено прѣди нѣколко часа и се рѣшилъ за Иисуса.

„Я погледнѣте на тѣзъ страна на картината, и на оназъ страна“, казалъ единъ продавачъ на картина, като описвалъ всѣка частъ отъ картината. Прѣвъ всичкото това врѣме събранитъ въ улицата хора не виждали продавача, който само показувалъ на картината. Тѣй трѣбва и проповѣдникътъ да проповѣдва, щото слушателитъ да гледатъ на Христа.

НАУКА И МЕХАНИКА.

Двама телеграфни надзорници въ Конектитхъ, Америка, открили кръстовъ токъ отъ съвсѣмъ необикновенъ видъ. Намърило се, че единъ найкъ си навилъ паяжината между двѣ жици, и че росата и дъждътъ, държани отъ паяжината, направили доста добро електрическо съединение.

Чрвъзъ искусството на единъ Италиански сеизмологъ (ученъ мъжъ по землетресение) казва ни се, че потрясенieto въ време на трусь, се накарва да запали електрическа лампа за четвъртъ секунда и прави лицето на единъ хронометръ да се фотографира и така да отбълъжва точното време.

Споредъ единъ Шотландски вѣстникъ види се, че най послѣдните статистики издадени отъ Германското Имперско здрасловно отделение, показватъ че на Берлинъ се пада чествата да е най-здравий градъ на свѣта. Смъртността въ този градъ е само 16.3 на хиляда. Най-нездравийтъ градъ е Александрия, който въпрѣки неговото неизмѣняюще се хубаво време, неговитъ триста чушми и неговитъ хладни морски вѣтрове има смъртностъ не по-малка отъ 52.9 на хиляда.

Единъ писателъ въ единъ отъ Лондонскитъ вѣстници казва: „Струва си да се запише, че автоматическата машина, която работи когато ѝ се спусне паръ, е била позната въ времето на Херона Александрийский, който описва въ своята „Пневматика“, единъ жертвоприносителенъ сѣждъ, който течалъ само, когато се спущала нѣкоя монета въ него. Когато се спущала прѣдъ дупката, монетата падала на една край на единъ уравновѣсенъ лостъ, който, като се навеждалъ, отварялъ клапа провѣсена отъ единъ снджиръ на другий край, и водата захващала да тече. Когато се натисвалъ лостътъ до извѣстенъ жгль, монетата падала и клапата, като надтягвала, връщала се пакъ на мѣстото си и прѣзичала доставката. Хероповата дата е май неизвѣстна; но прѣдилага се да е живѣлъ около отъ 117—181 год. прѣди Христа“.

Статистики приготвени въ Бюджетарна-Комисия въ 1894 г. въ Франция показватъ, че цялото число студенти по медицината въ тази държава на Януарий 1-й 1893 год. било 6,470. Отъ тѣхъ 3,634 били записани въ Паризския факултетъ и 2,836 въ разнитъ провинциални факултети.

Въ скорошни легални изслѣдвания въ Лондонъ относително шумътъ и трептенията причинени отъ близна фабрика, единъ фонографъ билъ употребенъ за да записва тѣзи шумове и да ги воспроизведе въ сѣдилището, по внушението на Проф. С. П. Томпсона.

Опититъ на Лудерица, отъ Виена, клонятъ да установятъ върванието, че кафето притѣжава качества противни на гниението. Спленъ растворъ отъ кафе, за примѣръ, свършилъ попрището на единъ бацилъ на тифондна треска въ около 24 часа, дѣятелниятъ сперентококусъ на болестъта червенка въ 12 часа, а не повече отъ три до четири часа били достатъчни за убивание зловредния бацилъ на холерата. По-силно сварено кафе дѣйствувало още по-бържъ; казва се, обаче, че дѣйствиата се длъжатъ повече на продуктитъ отъ печенето на кафето, нежели на дѣйствителния принципъ на кафеното зърно.

Професоръ Скрипторъ, отъ Иейлската Коллегия въ Америка, наскоро е внушилъ, че хора, които страдатъ отъ безсъние, добръ ще сторятъ да употребяватъ „антифони“ за да затварятъ смутителни шумове ноцно време. Антифонътъ, казва ни се, не е Едисоново изобрѣтение, но може да си го направя чловкъ, когато иска, чрвъзъ нагрѣване малко късче червенъ воскъкъ и натѣкваннето му въ вънкашния каналъ на ухото. Професоръ Скрипторъ казва отъ своя опитностъ, че въ продължение на петъ години чрвъзъ употребението на тѣзи антифони той е ималъ сладкъ сънь, „когато по-напрѣдъ прѣди да почне да ги употребява (и сета когато не ги употребява) сравнително твърдъ малко може да спи“.

Новий Южний Валисъ има най-гольмото население отъ коя да е отъ Австралийскитъ

колонии, — прѣсмѣнатитѣ цифри въ края на 1893 год. сж били: Новий Южний Валисъ, 2,223,370; Викториа, 1,174,022; Квийнсландъ, 432,298; Южна Австралиа, 346,864; Западна Австралиа, 65,046; Тасмания, 154,424; Нова Зеландиа, 672,275; всичко, 4,068,317. Отъ тѣзи цифри ще се види, че значително повече отъ една четвъртъ на цѣлото Австралийско население се намира въ Новий Южний Валисъ. Нова Зеландиа, обаче, види се да има най-гольмото население отъ коя да е отъ тѣхъ, съразмѣрно съ своето пространство. Нова Зеландиа има много естественни прѣимущества, и изобщо казано, е най-благоденствующата отъ колониитѣ.

Наука и Храна.

Че нѣкои артикули на храна съдържатъ повече и нѣкои по-малко отъ елементитѣ, що се изискватъ за поддържане на живота, въобще е известно. Въ времена като днешнитѣ задачата за придобиване най-гольма хранителностъ отъ ястия съ най-малко пари се налага на хиляди. Хранителнитѣ качества на разнитѣ видове храна се твърдѣ лесно разбиратъ, когато ни се раскаже за тѣхъ просто и ясно. Да кажешъ на единъ работникъ, че трѣбва да извлича отъ храната си петъ унци азотокисла соль всѣкидневно, това може да не му даде никакво понятие. Но да му кажешъ, че петъ фунта жито произвежда петъ унци азотокисла соль, тѣй върно както десетъ фунта зели, и че четири фунта говеждо месо съдържатъ овѣзп петъ фунта тѣй върно, както шестъ фунта свинско месо, изведнѣжъ ще му даде да разбере, че житото е по-евтино отъ зелито, и говеждото месо отъ свинското.

Разнообразна храна е потребна за поддържане на здравнето, и въпросътъ е какъ да се набави най-гольмото разнообразие съ най-малка цѣна. Единъ видъ принципи въ храната помага на мускули, други на животненната топлина, и други на мозъка и нервитѣ. Ако приличната съразмѣрностъ (пропорция) се пази помежду имъ, то смѣтката съ касапина и бакалина ще се намали, а смѣтката съ доктора по всѣка въроятностъ, съвсѣмъ ще се пощади. Чръзъ чудесно промиш-

ление на Провидението излиза, че най-малко иждивителнитѣ артикули храна сж често най-хранителнитѣ. За примѣръ, масло и захаръ и чисто брашно могатъ да се изоставятъ безъ повреда въ всѣко семейство, а зърнена храна, зеленчуци и плодове, които сж евтини и изобилни, сж и много по-благотворни. Млъко, бобъ, оризъ, плодове, съ други думи, естественни храни, съ на врѣменъ месо и риба и яйца, поне веднѣжъ на день, съставляватъ диетата, която може да развие не само най-високитѣ енергии на тѣлесната система, но и да я държи въ съвършенно здравие.

Много зависи и отъ приготвянето на храната и отъ начина на готвянието ѝ. Най-добритѣ резултати и най-хубавия вкусъ се добиватъ, когато храната се вари до точно оная степенъ, която съвършенното смилание изисква. Отъ това слѣдва, че най-внимателното и разумното готвяние е и най-икономическото. При това и цѣната на топлиното, що се употребява въ готвяние е нѣщо, което не трѣбва да се презира, и употребението на дървено масло или газъ въ мѣсто каменни въглища и дърва доказало се е, че е въ полза на икономията.

Браковѣтъ въ Англия и Валисъ прѣзъ послѣдното тримѣсечие на миналата година сж били по-малко отколкото въ кой да е другъ подобенъ периодъ. Имало 121,818 бракосъчетания, което било въ годишна пропорция отъ 16.3 на хиляда отъ населението. Сръднето число за съответствующето тримѣсечие прѣзъ миналитѣ десетъ години е било 17.3 на хиляда. Забѣлъзва се още, че сръднето число прѣзъ послѣднитѣ десетъ години е много по-долно отъ оноа на прѣдшното десетолѣтие.

Тунелитѣ въ свѣта се изброяватъ до 1,142 съ една дължина всичко 514 мили. Има около 1000 желѣзнопѣтни тунели, 12 проводни тунели, 90 канални тунели и 40 проводни тунели, съ сръдни дължини отъ около 350, 9, 70, и 85 мили респективно.

СЕЛСКО СТОПАНСТВО.

Свини.

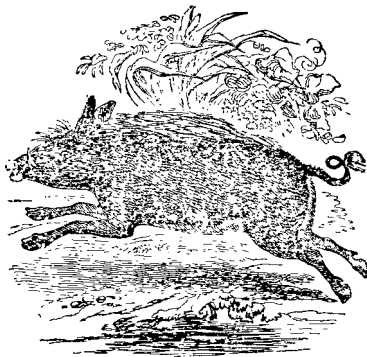
Едно кратко посвещение у одного отъ нашитъ селяне е достатъчно да ни убъди, че той не се грижи както тръбва за своитъ домашни добитъци, и заради това съвсѣмъ малко се ползува отъ тѣхъ.

Врѣме е дошло, да се замѣстятъ дългокракитъ свини съ друга порода, отхранванието на които ще коштува по малко, а чиято тежина ще бѣде много по-голяма, като пасжтъ сжщата тръва, и се хранжтъ съ сжщата зърнена храна.

Цѣната на свинското мѣсо е толкозь висока, щото селянинътъ тръбва да обърне по-сериозно внимание на тази частъ отъ своя доходъ. Не само е мъдро пѣщо въвеждане-то на добра порода, но и по-сетнешната грижа е сжщо важна. Най добритъ женски свини тръбва да се държжтъ за развъждане, и мъжкитъ свини отъ каква да е възраст не тръбва да се оставятъ да ходятъ съ тѣхъ. Най-добри резултати можжтъ да се постигнатъ само тогазь, когато селянинътъ грижливо избира и женски и мъжки свини за да развѣди яки и бързо развивающа се прасета. Прасета които се раждатъ прѣзь м. Априлий и се гледатъ добръ, тръбва да станжтъ доволно тлъсти за да се заколятъ за Коледа или Нова Година.

Кашлица у Овци.

Постоянна кашлица съ надутъ гърло показва присѣтственето на червейчета въ въздушнитъ канали на животното. Тѣзи паразити сж твърдъ изобилни, и много овци чрѣзь тѣхъ се разболъватъ безъ да показватъ сериозни резултати, защото доброто гледание има това дѣйствиетъ, че помага на овцата да се протпви лесно на болестъта. Нѣ тамъ дѣто овцитъ се прѣнебрегватъ или злѣ хранятъ, тѣ отпадатъ тѣлесно, и тогазь немо-

гжтъ да се противятъ, и болестъта става твърдъ явна отъ горѣспоменжитъ симптоми. Цѣрътъ е да се дава терпентинъ въ дози отъ половинъ унция въ малко мляко, като се разбъркатъ и двѣтъ добръ. Това се дава всека заранъ единъ часъ прѣди врѣмето за храненето въ продължение на три деня; тогазь да се не дава три деня, и послѣ пакъ да се повтори. Половинъ лъжичка отъ смѣсъ на много ситно стритъ коренъ отъ горчица, жельзень сулфатъ и джнджефиръ можжтъ ползвателно да се даватъ съ тричена каша полвна съ топла вода, и малко посолена. Редовното употребление на соль, една лъжичка на день, е противно на тѣзи паразити. Овци не тръбва да се пасжтъ на мокра земя, дѣто тѣзи паразити изобилуватъ, нито тръбва да пасжтъ тръбва на мѣста които сж били нагорени, понеже яйцата на червейчетата се намиратъ въ торѣтъ и се поглъщатъ отъ овцетъ.

Прѣмаханне лоши тръви. — Първо тръбва да ги не оставате да пуцатъ съме и второ да ги държите заровени. Това е, обаче, само началото. Тѣ не тръбва тогазь да се оставатъ да динатъ, което тѣ правятъ чрѣзь листитъ си. Заради това тѣ тръбва да се искореняватъ чрѣзь обработване. Може да се мисли, че това е много трудно, но то е необходимо нужно, и както съ лошия навикъ, начинътъ за прѣмаханнето е да се напусне веднага, и да се постоянствува въ това, и ппкога да не му се отстжива, слѣдъ първото усилие, слѣдъ което мъчнотията постоянно намалява, така е и съ лошитъ тръви; не тръбва да имъ се позволява да се съвзематъ отъ първото нападение, но постоянно да се потушаватъ. Най-лошата трѣвуляста земя може да се очисти по този начинъ вжтрѣ въ нѣколко години.

Д-ръ Лешби, Английски лѣкаръ, който е обърналъ голѣмо внимание на анализа на храни, казва че картофи (патати) варени съ кожницитъ имъ, съдържатъ много повече хранително вещество, отколкото, ако се наготвятъ обелени. Той казва, че печени картофи сж не само по-сладки, но че тѣ съдържатъ 11 на сто повече хранително вещество нежели варени картофи.

ДОМАКИНСТВО.

Всички вълнени и копринени и вълнени материи отъ какъвъ да е шаръ могатъ грижливо да се исчистватъ за да изгледватъ добръ. Половина лъжица отъ бораксова вода въ около една литра вода, се употрѣбвява за испираннето имъ, на която трѣбва да се прибавятъ десетъ капки отъ волска жлъчка на 4 1/2 литри. Аммонията е прѣвѣсходно нѣщо за испиране тѣзи нѣща, тѣй като една лъжица отъ аммония прибавена при 4 1/2 литри вода, прави водата толкозь мека, щото съвсѣмъ малко или никакъ не се изисква сапунъ. Вълнени или копринени и вълнени материи, когато се испержатъ, трѣбва да се сгънжатъ въ пешкири, додѣто сж влажни и да се сидиросатъ, като се тури едно парче платно между тѣхъ и желъзото. Ако материята има двѣ лица, сидиросвайте опаката страна, и гледайте да не е желъзото много горъщо, инакъ то ще даде свѣтликъ изгледъ, който ще развали изгледътъ на размѣсена материя.

Добръ начинъ за залъгване болно дѣте, което не може да се исправа или да се забавлява по обикновеннитъ мили за дѣтинска душа начини, е да се нагласи огледало тѣй щото да отражава прѣдмѣтитъ, които се виждатъ отъ прозореца. Една права пръчка вързана на заднята частъ на единъ столъ ще спомогне за да се мѣсти огледалото напредъ и назадъ и да докарва да се виждатъ разни прѣдмѣти отъ вѣнъ. Ако дѣтето е толкозь болно, щото не му се иска да гледа движущата се панорама по улицата, то огледалото може да се нагласи така, щото да отражава синьото небе или облацитъ, което въобще ще има успокоително дѣйствие и ще направи уморенитъ клещачи да се склонятъ и умореното тѣло постепенно да се принесе въ сладкъ сънъ.

Ето добро внушение за запазването на дрѣхи отъ молци, което се дава отъ една къщовница Американка. Тя пише: „Знаете ли тайната за запазване зимнитъ си дрѣхи

отъ молци. Земете кедрова каца и извадете ѝ горнята частъ и забиеете една клечка на горнята частъ като дрѣжка на капака, тѣй щото лесно да можете да го изваждате. Тогазъ турѣте на дъното на капата малко отворено стъкло хлороформъ. Наредѣте си тогазъ вълненитъ дрѣхи и го затворѣте. Ако иматъ молцитъ яйца готови да се излунжатъ, то насѣкомитъ ще умрѣтъ и не ще сторятъ зло. Ако ви трѣбва вълнена дрѣха за речерна расходка или за студенъ день, извадѣте я и я употрѣбѣте, послѣ я сгънѣте и я турѣте пакъ на мѣстото ѝ, и никакъвъ молецъ нѣма да я поврѣди. Единъ приятель аптекаръ ми каза за това, и то е много хубаво сръдство.“

Облекчение за задавила се крава. — Когато се задави крава отъ нѣкой корень, който се спре на гърлото ѝ, то често тя намира облекчение, като се търка съ рѣчка нагоръ и надолу прѣпятствието. Ако това не сполучи, малко дървено масло може да се влѣе въ гърлото; това въобще помага за облекчение на кравата. Ако и това не е достатъчно, тогазъ да се тури една кръгла прѣчка въ уста на кравата прѣзъ зжбитъ. Кравата въ усилията си да исплюе прѣчката, често прѣмахва прѣпятствието. За последньо сръдство да се земе едно чуканче и да се тури на гърлото дѣто е прѣпятствието и съ дървено чукче да се удари силно, щото да се смаже корепѣтъ. Това, ако се извърше чевръсто, облекчава животното безъ сериозна повреда. Облекчение може да се даде на часа като се разрѣжи отъ горъ надолу, никога напредъ на гърлото надъ прѣпятствието, и се извади съ прѣсти. Раната се тогазъ затваря отъ хирургъ, който я зашива както трѣбва, и тя скоро зарасва.

ХРИСТИАНСКИЙ СВѢТЪ

ИЗДАВА МЕТОДИСТКАТА ЕПИСКОПАЛНА МИССИЯ, РУССЕ.

Отговорникъ: СПАСЪ ДИМИТРОВЪ